

Linda Dégh-Vázsonyi (1920–2014)

Šių metų rugpjūčio 19 dieną Indianoje mirė vengrų kilmės Amerikos folkloristė Linda Dégh-Vázsonyi.

L. Dégh gimė 1920 metų kovo 18 dieną Budapešte. Išsilavinimą ji įgijo Vengrijoje, buvo žymaus vengrų folkloristo Gyulos Ortutay mokinė. Iš pradžių kurį laiką dirbusi pedagoginį darbą tėvynėje, 1965 metais L. Dégh persikėlė į Jungtines Amerikos Valstijas, į Indianos universitetą Blumingtone. Ten iki dešimtojo XX a. dešimtmečio pradžios ji dėstė Folkloro institute. Savo paskaitomis, publikacijomis ir gausybe studentų mokslininkė padarė didžiulę įtaką dabartiniams folkloro tyrimams Amerikoje.

L. Dégh pirmiausia buvo liaudies pasakojimų tyrėja. Ji yra išleidusi ne vieną knygą ir parašiusi daugybę straipsnių tiek apie sakmes, tiek apie pasakas. Iš jos veikalų, skirtų šiems žanrams, ypač išsiskiria keturi: 1962 metais paskelbta monografija *Märchen, Erzähler und Erzählgemeinschaft: dargestellt an der ungarischen Volksüberlieferung*, kuri anglų kalba pasirodė 1969 metais pavadinimu *Folktales and Society: Story-Telling in a Hungarian Peasant Community* [Pasakos ir visuomenė: pasakojimas vengrų valstiečių bendruomenėje] ir tapo kone etalonine studija apie pasakas ir jų kontekstus; L. Dégh 1978 metais parengtas tomas *Studies in East European Folk Narrative* [Rytų Europos liaudies pasakojimų tyrimai], kuriame sudėti rinktiniai Rytų Europos šalių tyrėjų darbai, tapo prieinami angliškai skaitantiems mokslininkams ir atvėrė jiems be galo platų

Rytų Europos folkloro tyrimų lauką; ir 2001 metais išėjusi L. Dégh knyga *Legend and Belief: Dialectics of a Folklore Genre* [Sakmė ir tikėjimas: Folkloro žanro dialektika], kuri tapo savotišku visą gyvenimą trukusio moksliniu šių dviejų žanrų tyrimo apibendrinimu. Be to, L. Dégh darbų rinktinė 1995 metais buvo išleista *Folklore Fellows' Communications* serijoje (No. 255) pavadinimu *Narratives in Society: A Performer-Centered Study of Narration* [Pasakojimai visuomenėje: Į pasakotoją orientuotas naratyvo tyrimas].

Kaip matyti iš L. Dégh knygų pavadinimų, labiausiai mokslininkę domino socialinis liaudies pasakojimų kontekstas. Savo darbuose ji tęsė, atnaujino ir išplėtojo vengrų folkloristikos mokyklos, įkurtos jos mokytojo G. Ortutay, metodiką, pristatydama Amerikos mokslininkams ir visiems anglakalbiams skaitytojams šios nepaprastai svarbios folkloristų mokyklos idėjas.

Nors XX a. dešimtojo dešimtmečio pradžioje L. Dégh ir pasitraukė iš aktyvios mokslinės veiklos, bet ji ir toliau tęsė mokslinius tyrimus, skelbė savo darbus ir skaitė pranešimus konferencijose.

David Elton Gay
Vertė *Lina Būgienė*